

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์
ในวารสาร “อยู่ในบุญ” สุขที่พึงประสงค์ สุขได้ด้วยบุญ
Relationship between Language and Ideology in the
"Yoo Nai Boon" Magazine,
The Desired Happiness, Happiness Caused by Merits

สุนทรี โชติดีลก
Suntaree Chotidilok

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ (Ideology) ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” โดยมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับวาทกรรมความสุขตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ แฟร์คลาฟ (Fairclough) ผสมกับแนวทางปริชานสังคมของ ฟาน ไตจ์ (Van Dijk) โดยในส่วนของวิเคราะห์การผลิตและการกระจายตัวบทนั้น ผู้วิจัยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสารตามกรอบ SPEAKING ของ ไฮล์ม (Dell Hymes) ทำให้เห็นว่าวารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นวารสารที่มูลนิธิธรรมกายจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน มีกระบวนการผลิตและกระจายตัวบทให้เข้าถึงผู้อ่านที่เป็นกลุ่มผู้มาร่วมกิจกรรมที่วัดพระธรรมกายและผู้บอกรับเป็นสมาชิก มีการใช้ภาษาเขียนที่ไม่เป็นทางการจึงทำให้สามารถเข้าถึงผู้อ่านได้ง่าย ในส่วนผลการวิจัยพบว่า ปรากฏกลวิธีทางภาษาที่มีนัยสำคัญต่ออุดมการณ์เกี่ยวกับความสุขทั้งสิ้น 8 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การเลือกใช้คำแสดงทัศนภาวะ การอ้างส่วนใหญ่ การใช้ประโยคแสดงเหตุผล การใช้อุปสรรค การให้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อน การใช้สหบท และการใช้กระบวนประโยค กล่าวโดยสรุปความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวารสาร “อยู่ในบุญ” สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์เกี่ยวกับความสุขว่า ความคิดเรื่องความสุขเกิดจากอานิสงส์

การสั่งสมบุญ ซึ่งบุญคือการบริจาคทรัพย์ และบุญที่ดีที่สุด คือ เนื้อนาบุญวัดพระธรรมกาย ในส่วนผลของการสั่งสมการดีความดีความสุข จะสามารถโน้มน้าวใจให้ทำบุญโดยการบริจาคทรัพย์เป็นทาน เพราะทาน คือ บุญ ซึ่งบุญจะต้องมีการทำแบบการสะสม ยิ่งทำบุญมากยิ่งขึ้น ได้รับอานิสงส์มากและรวดเร็ว โดยการนิยามความหมายความสุขที่พึงประสงค์หรือการได้รับอานิสงส์ของบุญนั้นก็คือ ความร่ำรวยนั่นเอง

คำสำคัญ: ภาษากับอุดมการณ์ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

Abstract

The objectives of this article is to analyze relationship between language and ideology appeared in the "Yoo Nai Boon" Magazine. The study focuses on discourse of happiness according to critical discourse analysis of Fairclough combined with social cognitive analysis approach of Van Dijk. Regarding the analysis of production and content format of the magazine, the researcher adopted communicative analysis within the framework of SPEAKING model developed by Dell Hymes. It was found that "Yoo Nai Boon" Magazine is published by the Dhammakaya Foundation to promote merit making. The production and format process aim to access a group of readers who are members and participated in the Dhammakaya Temple. The language used in the magazine is informal so that readers can understand the text easily. The research results showed that there are eight writing techniques which have significant impact on happiness ideology. The techniques are use of terminology, selection of the visual environment, frequent used citations, use of sentences to express reasons, use of metaphor, use of pre-existing beliefs, use of intertextuality and sentence pattern. In summary, the relationship between language and ideology in the "Yoo Nai Boon" Magazine reflects that happiness

emerges as a result of accumulation of merit making which is to donate property. The best merit act is to make merit to Dhammakaya Temple. The effect of promoting happiness ideology is to attract people to make merits by donating their properties. It is because donation is merit which should be accumulated. The more one accumulate, the more merits and faster the good deeds will return to the person. By definition, the desired happiness or benefit of merits is wealth and richness.

Key Words: Language and Ideology, Critical Discourse Analysis

บทนำ

ศาสนาพุทธถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติของไทย ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาและแพร่หลายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ทำให้จำนวนวัดที่อยู่ในประเทศมีมากกว่า 30,000 วัด วัดพระธรรมกายเป็นวัดหนึ่งในประเทศไทยก่อตั้งเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513 สังกัดมหานิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย ตั้งอยู่ ณ ตำบลคลองสาม อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี ปัจจุบันมีพระเทพญาณมหามุนี (ไชยบูลย์ ธมฺมชโย) ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสและอธิบดีสงฆ์ของวัด

วัดพระธรรมกายเคยถูกกล่าวหาโจมตีจากสื่อมวลชนว่า ดำเนินกิจการในทางมิชอบ สภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเคยขึ้นชื่อวัดไว้ในบัญชีดำ ฐานเข้าข่ายเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ สื่อมวลชนได้ออกมาขอขมาในภายหลังว่ากล่าวบิดเบือนจนทำให้วัดพระธรรมกายและมูลนิธิธรรมกายได้รับความเสียหาย แท้จริงแล้ววัดพระธรรมกายเป็นวัดปฏิบัติ ซึ่งได้ประกาศเป็นวัดโดยกระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 และได้รับอนุญาตให้ตั้งเป็นวัดโดยสมบูรณ์ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 15 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2547 นับแต่เหตุการณ์ที่สื่อมวลชนเคยกล่าวหาและโจมตีวัดพระธรรมกาย จนกระทั่งผ่านมาเกือบ 1 ทศวรรษ วัดพระธรรมกายได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรพุทธศาสนาที่เผยแพร่พระธรรมคำสอนจนกระทั่งเป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้งภายในและภายนอกประเทศ นับได้ว่าวัดพระธรรมกายเป็นองค์กรพุทธที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดที่สามารถรวมศรัทธาของพุทธศาสนิกชนได้อย่างมหาศาล

ในการเผยแพร่พระธรรมคำสอนของวัดพระธรรมกายนั้น มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ช่อง DMC เว็บไซต์ ตลอดจน วารสาร นิตยสาร แผ่นพับและสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ซึ่งสื่อต่างๆ เหล่านี้ได้ทำหน้าที่สะท้อนอุดมการณ์ของวัดพระธรรมกายได้เป็นอย่างดี

อุดมการณ์ (Ideology) เป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาศึกษาว่าทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ อุดมการณ์จะถ่ายทอดผ่านภาษาที่สะท้อนชุดความคิดของคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง ที่ยึดถือปฏิบัติและเป็นสิ่งที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อคนบางกลุ่ม อุดมการณ์จึงเป็นกรอบความคิดที่สมาชิกในกลุ่มนำไปตีความร่วมกัน และประกอบสร้างความเข้าใจและการรับรู้ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวกำหนดวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันและปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มอื่น

โด๊ก Dijk, (1996) นำเสนอว่าอุดมการณ์ไม่มีความถูกหรือผิด เพราะอุดมการณ์จะสนับสนุนความจริงของกลุ่มผู้บริโภคาอุดมการณ์นั้น ในกระบวนการสร้างและตีความวาทกรรม อุดมการณ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคาทฤษฎีนั้นตีความรับรู้เข้าใจ และสร้างเป็นระบบความรู้ ความเชื่อจึงทำให้สามารถกำหนดหรือกำกับการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม ตลอดจนสร้างอำนาจความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มผู้บริโภคาทฤษฎีอีกด้วย

จากการสำรวจสื่อต่างๆ ของวัดพระธรรมกาย ผู้วิจัยสนใจสื่อประเภทวารสาร เนื่องจากวารสารเป็นเอกสารที่มีการพิมพ์เผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เดินทางมาทำบุญที่วัดพระธรรมกายและจัดส่งให้แก่ผู้บอกรับเป็นสมาชิก จึงทำให้มีผู้อ่านและติดตามวารสารเป็นจำนวนมากไม่น้อย อีกทั้งวารสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความคงทนสามารถพกพาไปอ่านอยู่ที่ต่างๆ ตลอดจนใช้ทุนทรัพย์น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางสื่ออื่นๆ เช่น การรับเป็นสมาชิกจาดาวธรรมเพื่อติดตั้งช่องโทรทัศน์ DMC เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอุดมการณ์เกี่ยวกับ “ความสุข” ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” เพราะความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงปรารถนา ผู้วิจัยจะพิจารณากระบวนการผลิตและกระจายตัวบท กระบวนการบริโภคและตีความตัวบท ดังนั้นผู้วิจัยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อช่วยให้เข้าใจภาพรวมของตัวบทมากขึ้น ซึ่ง ไฮส์ม (Hymes, 1974) ได้เสนอกรอบการวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร หรือกรอบ (SPEAKING) ซึ่งมีแนวคิดว่าเหตุการณ์การสื่อสารใดๆ จะประกอบด้วย ฉาก (Setting) ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant) จุดมุ่งหมาย (Ends) การลำดับวัจนกรรม (Acts Sequence) น้ำเสียง (Key) เครื่องมือ (Instrumentality) บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of interaction and Interpretation) และประเภทของการสื่อสาร (Genre)

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ ไฮส์ม (Hymes, 1974) มาวิเคราะห์เหตุการณ์การสื่อสาร และนำแนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ของ ไดจ์ Dijk, (1996) มาวิเคราะห์ภาษาที่สะท้อนอุดมการณ์เกี่ยวกับความสุขที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” ทำให้พบรายละเอียดของกระบวนการผลิตและกระจายตัวบท ตลอดจนกระบวนการบริโภคและตีความตัวบท ซึ่งสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่ปรากฏในวารสารดังกล่าว

การวิจัยไม่ได้คาดหมายเปลี่ยนแปลงมุมมองเกี่ยวกับความสุขของพุทธศาสนิกชน แต่มุ่งหวังให้บทความนี้เป็นหนึ่งในช่องทางสร้างความสุขในการตระหนักรู้ถึงบทบาทของภาษาในสร้างวาทกรรมที่ปรากฏในสังคมไทย

วัตถุประสงค์และข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวารสาร “อยู่ในบุญ” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. ศึกษาอุดมการณ์ (Ideology) เกี่ยวกับ “ความสุข” ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ”
2. วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับ “ความสุข” ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ”

ในวารสาร “อยู่ในบุญ” ปรากฏข้อความในหน้าบรรณาธิการว่า เป็นวารสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะในพุทธศาสนาเป็นรายเดือน มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเกิดกำลังใจในการปฏิบัติธรรม เพื่อเข้าถึงธรรมะภายใน
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพและทุกระดับการศึกษา
3. เพื่อถ่ายทอดความรู้ในพุทธศาสนา ให้ง่ายแก่การนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในสังคมเป็นคนดีที่โลกต้องการ
5. เพื่อเป็นสื่อกลางในการสืบทอดอายุพุทธศาสนาให้เป็นที่พึ่งแก่ชาวโลกสืบไป

วารสาร “อยู่ในบุญ” ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกวารสารจำนวน 6 ฉบับ เฉพาะเดือนมกราคม 2550 – 2555 เนื่องจากเนื้อหาที่ตีพิมพ์ในฉบับเดือนมกราคม ถือว่าเป็นฉบับปฐมฤกษ์ของปี จะมีเนื้อหาประมวลข่าวงานบุญของวัดพระธรรมกายที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 1 ปี

วารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นวารสารขนาดกลาง มีจำนวน 80 - 110 หน้า แบ่งเนื้อหาหลักเป็น 3 ส่วน คือ พระธรรมเทศนา สัมภาษณ์ และบทความ-ข่าวสาร ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดจะเกี่ยวกับพระธรรมคำสอนและกิจกรรมที่ทางวัดพระธรรมกายจัดขึ้นในแต่ละเดือน เนื้อหาเปลี่ยนไปตามวาระและงานบุญต่างๆ ส่วนท้ายเล่มจะมีคอลัมน์ประจำ คือ ข่าวบุญในประเทศและข่าวบุญต่างประเทศ วารสารเล่มนี้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มลงในกระดาษอามัน ภาพสีตลอดทั้งเล่ม โดยมีทั้งแบบรูปเล่มและไฟล์ PDF. ผู้สนใจสามารถสมัครเป็นสมาชิกวารสาร หรือดาวน์โหลดได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้ที่ http://www.dmc.tv/pages/yunaiboon_journal/yunaiboon_journal.html

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวารสาร “อยู่ในบุญ” ใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลาย ดังนี้

1. การใช้ชื่อเรื่องและปกหน้าของวารสาร

การใช้ชื่อเรื่องเป็นกลวิธีทางภาษาวิธีหนึ่งที่ ไคร์ก Dijk, (1998) กล่าวว่า ชื่อเรื่องเป็นองค์ประกอบของตัวบทที่มีอิทธิพลต่อการสื่ออุดมการณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแสดงให้เห็นผู้อ่านทราบหัวเรื่องตลอดจนประเด็นสำคัญของตัวบท

ซึ่งวารสาร “อยู่ในบุญ” สะท้อนให้เห็นว่าวารสารฉบับนี้เป็นวารสารที่มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับบุญ ซึ่งในฐานะพุทธศาสนิกชนเรื่องเกี่ยวกับ “บุญ” ย่อมเป็นเรื่องที่ดี เป็นมงคลจึงทำให้วารสารสะท้อนทัศนคติในด้านบวก บนปกก็จะปรากฏข้อความที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในเล่มด้วย เช่น

- (1) ขอพรพระสุดต้น นิพพาน
 ปีใหม่ให้ลูกหลาน สว่างโชติ
 กายใจให้เบิกบาน ตั้งหนุ่มสาว สวรรค์ เฮย
 ธุรกิจให้รวยโคตร จวบสิ้นทั้งปีเลย

(ปีที่ 7. พ.ศ. 2552)

ตัวอย่างนี้ แสดงข้อความการอวยพรในโอกาสขึ้นปีใหม่ โดยอวยพรให้ผู้อ่านเข้าถึงพระนิพพาน มีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจมาดุดจกเทวดาและนางฟ้า ในส่วนทำอวยพรเกี่ยวกับเรื่องธุรกิจการค้าให้ประสบความสำเร็จและร่ำรวย

- (2) ..บ้านกัลยาณมิตร บ้านแสงสว่างแห่งโลก มองไปรอบทิศ ให้มี
 กัลยาณมิตรรอบตัว..เปลี่ยนบ้านให้เป็นวิมานแห่งการสั่งสมบุญ “บ้าน
 กัลยาณมิตร” บ้านที่ไม่ว่างเว้นจากเสียงสวดมนต์ และการเจริญสมาธิ
 ภาวนา

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554)

- (3) หล่อหลวงปู่ทองคำ บูชาธรรมด้วยหัวใจ พิธีหล่อรูปเหมือนทองคำ
 พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) พระผู้ปราบมาร

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555)

ตัวอย่างที่ 2 กล่าวถึงโครงการเปิดบ้านกัลยาณมิตร โดยให้ผู้ศรัทธาเปิดบ้านของตนเองเป็นศูนย์รวมในการทำสมาธิสวดมนต์ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของวัดพระธรรมกาย ส่วนตัวอย่างที่ 3 เป็นข้อความที่กล่าวถึงกิจกรรมงานบุญของวัดที่กำลังจะจัดงานบุญหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อดอด จนฺทสโร ด้วยทองคำแท้

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าส่วนปกของวารสารจะมีข้อความมีเนื้อหาอวยพรตามเทศกาลหรือการประชาสัมพันธ์หัวเรื่องที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม

2. การใช้ปกหลังของวารสาร

ปกหลังของวารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ปรากฏข้อความหรือภาพประกอบ ข้อความที่ปรากฏในส่วนปกหลังจะเป็นข้อความที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับงานบุญที่จัดเป็นประจำ หรือข้อความที่เป็นเสมือนคำขวัญหรือข้อคิด ดังตัวอย่าง

- (4) เรื่องราวแห่งความทรงจำที่จะประทับใจไปตลอดชีวิต และเป็นมหากุศลที่ระลึกถึงได้อย่างปลื้มปิติทุกครั้ง จนกระทั่งส่งผลให้เราไปสู่สวรรค์ และนิพพาน นั่นคือ การได้ร่วมบุญบูชาข้าวพระทุกอาทิตย์ต้นเดือน ต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิต บุญบูชาข้าวพระนี้ อานิสงส์มาก เป็นบุญละเอียดประณีตมีอานุภาพมาก เมื่อเอาบุญนี้เป็นที่ตั้งแล้วอธิษฐานสิ่งใด ก็จะทำให้สำเร็จได้โดยง่าย

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550)

ตัวอย่างนี้ อธิบายถึงอานิสงส์ของการทำบุญบูชาข้าวพระซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ต้นเดือน มีนัยของการเชิญชวนผู้อ่านมาร่วมกิจกรรมงานบุญที่วัดพระธรรมกายจัดขึ้น

- (5) สันติภาพโลกของโลก สร้างได้ด้วยมือของเรา

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551)

ตัวอย่างนี้ มีลักษณะเป็นคำขวัญหรือคำคมที่ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างสันติภาพให้แก่โลก

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าในส่วนปกหลังมักมีเนื้อหาที่กล่าวถึงกิจกรรมที่จัดเป็นประจำ หรือเป็นคำขวัญหรือข้อคิดที่ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงการมีส่วนร่วมกับข้อคิดนั้น หากเปรียบเทียบส่วนปกหลังกับกับปกหน้าของวารสาร “อยู่ในบุญ” จะเห็นว่าส่วนปกหน้ามักเป็นส่วนที่กล่าวถึงกิจกรรมพิเศษตามโอกาสและเป็นกิจกรรมที่ต้องการประชาสัมพันธ์ ส่วนปกหลังเป็นกิจกรรมทั่วไป หรือข้อคิดที่ไม่ต้องการประชาสัมพันธ์มากเท่าใดนัก ทั้งนี้วิเคราะห์ได้ว่าส่วนปกหน้าเป็นส่วนที่สะดุดตา ดังนั้นเนื้อหาใดที่ต้องการประชาสัมพันธ์เป็นพิเศษ หรือเกี่ยวกับโอกาสพิเศษที่ต้องการนำเสนอมักจะนำมาแสดงไว้ที่ปกหน้าเพื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจน

3. วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของวารสาร “อยู่ในบุญ”

3.1 ฉาก (Setting/Scene)

ในการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม สถานที่และเวลาที่เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเหตุการณ์สื่อสารมีส่วนสำคัญต่อกระบวนการผลิตและกระบวนการตีความจากตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้อยู่ในเวลาและสถานที่เดียวกัน เนื่องจากการสื่อสารที่มีพื้นที่ของวารสารเป็นสื่อกลาง มุลินีธรรมกายซึ่งถือว่าเป็นผู้ส่งสารเป็นผู้จัดพิมพ์วารสารเพื่อแจกให้แก่ผู้รับสาร คือ ผู้ที่เดินทางมาทำบุญที่วัดพระธรรมกายและผู้ที่มีศรัทธาบริจาคหรือบอกรับเป็นสมาชิกวารสาร

ส่วนเวลาที่เกิดการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ในระยะเวลาเดียวกัน เนื่องจกวารสาร “อยู่ในบุญ” ตีพิมพ์เป็นรายเดือน ทว่าเมื่อมีการตีพิมพ์วารสารในเดือนนั้นๆ ออกมาแล้ว ผู้รับสารสามารถย้อนกลับไปอ่านวารสารฉบับที่ตีพิมพ์ออกมาต่างช่วงเวลาก็ได้

3.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant)

ผู้ร่วมเหตุการณ์ คือ ผู้พูด-ผู้ฟัง หรือ ผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร และรวมถึงผู้อื่นที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์การสื่อสาร ผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารในกรณีวารสาร “อยู่ในบุญ” นั้นเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาพบว่าผู้เขียนหรือผู้ส่งสารมักมีสถานภาพเป็นพระสงฆ์ หรือไม่ก็เป็นผู้ที่เป็นศิษยานุศิษย์ของวัดพระธรรมกายที่เป็นทีมงานในการจัดทำวารสารเล่มดังกล่าว

3.3 จุดมุ่งหมาย (Ends)

“อยู่ในบุญ” คือเป้าหมายที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการให้เกิดขึ้น จุดมุ่งหมายที่ปรากฏในวารสาร คือวัตถุประสงค์ 5 ประการ ของวารสาร ที่กล่าวไว้ในข้างต้น นอกจากนี้หากพิจารณาจากตัวบทจะเห็นได้ว่าเนื้อหามุ่งเชิญชวนให้ผู้อ่านร่วมทำบุญหรือโน้มน้าวใจให้ทำบุญให้มากๆ เช่น

- (6) ทำบุญประณีต เพื่อให้หัวใจเราประณีต จะมีอนิสงส์ คือ ทำให้เราใต้สมบัติอันประณีต มีวิมานประณีต รัศมีประณีต สว่างไสว

- (7) เราต้องสร้างบุญ สร้างบุญของเราให้มาก ๆ สร้างบุญให้เป็นภูเขา ใครเขาจะยังงั้น เราก็สร้างบุญของเราไป สร้างความดีของเราไป คนอื่นเขาไม่เห็นก็ไม่เป็นไร คนที่สร้างความดี ใคร ๆ เขาก็อยากคบหา
(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 44)

จากตัวอย่างที่ 6 -7 แสดงจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านทำบุญและทำให้มาก ซึ่งการที่วารสารนำเสนอจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านทำบุญ โดยชี้ให้เห็นว่าการทำบุญเป็นสิ่งที่ดีนั้นนำไปสู่จุดมุ่งหมายประการต่อมา คือ ให้ผู้อ่านทำบุญกับผู้ที่ เป็นเพื่อนบุญนั้นก็คือวัดพระธรรมกาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (8) นับว่าเป็นบุญของเราในการเปิดศักราชปีทองของเศรษฐกิจ ปีหนูดี Mickey Mouse เรารวยแรง คุณครูไม่ใหญ่มอบบุญใหญ่ให้กับพวกเรา นักเรียนอนุบาลฯ ทั่วโลกได้ร่วมสร้างพุทธปฏิมากรพระธรรมกาย 101 องค์ ถวายวัดทั่วประเทศศรีลังกา เท่าไรก็ได้ แต่ถ้าจะสลักชื่อติดต่อผู้ประสานงานได้เลยนะครับ พล. คุณเป็นหนึ่งในร้อยหรือยัง?
(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 81)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่านอกจากเป้าหมายของการจัดทำวารสารที่กล่าวไว้ในวัตถุประสงค์แล้ว เป้าหมายอีกระดับหนึ่ง que แสดงผ่านภาษา คือ ต้องการให้ผู้อ่านทำบุญที่วัดพระธรรมกายจัดขึ้นและประชาสัมพันธ์ไว้ในวารสาร “อยู่ในบุญ”

3.4 การลำดับวัจจนกรรม (Acts Sequence)

ลำดับวัจจนกรรม คือ การเรียงลำดับของวัจจนกรรมในการสื่อสารโดยลำดับว่าวัจจนกรรมใดควรปรากฏอยู่ก่อนหลังตามลำดับ ในวารสาร “อยู่ในบุญ” วัจจนกรรมส่วนใหญ่เป็นวัจจนกรรมการอธิบายและการเล่าเรื่อง โดยมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานบุญและกิจกรรมต่างๆ ที่วัดพระธรรมกายจัดขึ้น ตลอดจนบทสัมภาษณ์ ประสบการณ์ เรื่องเล่า และคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในชีวิตจากผู้ที่มาทำบุญที่วัดซึ่งต่างกันไปตามเนื้อหาในคอลัมน์ ดังตัวอย่างเช่น

- (9) ถึงวันนี้ ยังมีเด็กอีกมากมายไม่เคยรู้จักความฝันของตัวเอง ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะทำอะไร แต่อย่างน้อยหากทำให้เด็ก ๆ ฝันว่าจะต้องเป็น

ประธานกฐินให้ได้สักครั้งฝันว่าจะได้เป็นผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลกจนเป็นแรงผลักดันอันมุ่งมั่นก็จะเพียงพอแล้วในวันที่สังคมไทยต้องการคนดีอย่างมากมาย โครงการเด็กดี V-Star จบไปแล้วอีกหนึ่งปี

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 25)

นอกจากนี้ยังมีการแทรกวัฒนธรรมการเทศนา โดยส่วนใหญ่เป็นการเทศนาธรรมเกี่ยวกับการสอนนั่งสมาธิตามแนวของวิชชาธรรมกายที่ต้องค้นหาความสุขภายใน ดังตัวอย่าง

(10) อย่างกังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “อาโลกกสิณ” คือกสิณแสงสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรุปรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้ว จึงเจริญวิปัสสนาภายหลัง

(ปีที่ 7. พ.ศ. 2552: 103)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าลำดับวัจนกรรมมีความสัมพันธ์กับคอลัมน์ หากเป็นคอลัมน์บทความ-ข่าวสาร เนื้อหาก็มักเป็นวัจนกรรมการอธิบาย หากเป็นคอลัมน์ สัมภาษณ์ เนื้อหามักเป็นวัจนกรรมการเล่าเรื่อง และในส่วนคอลัมน์พระธรรมเทศนาก็จะปรากฏวัจนกรรมการเทศนา ซึ่งการลำดับวัจนกรรมก็จะเป็นไปตามการลำดับเนื้อหาในตัวเล่มด้วย

3.5 น้ำเสียง (Key)

น้ำเสียง คือ ท่วงทำนองในการสื่อสารเพื่อช่วยในการตีความหมายของเนื้อความในฉบับท วารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นการสื่อสารด้วยภาษาเขียน ในฉบับทโดยรวมมีลักษณะการใช้ภาษาแบบเป็นกันเอง สะท้อนผ่านการใช้ภาษาในระดับกึ่งทางการ มีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรืออาจมีการใช้คำลงท้ายเหมือนกับการสนทนากับผู้ฟัง หรือการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงน้ำเสียงที่ไม่เป็นทางการ ดังตัวอย่าง

(11) ในวันงาน การออกตัวแรงด้วยนิทรรศการทางพุทธศาสนาที่ยาวที่สุดในโลก และมีไฮไลต์สุดพิเศษอย่างนิทรรศการ 208 ประเทศ เหมือนย่อโลกไว้อยู่ภายในพาวิลเลียนขนาดยักษ์ที่นี่ที่เดียวเลยครับ

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 16)

จากตัวอย่าง จะเห็นลักษณะการใช้คำเสียงที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่าภาษาที่เป็นรูปเขียนนี้เป็นภาษาที่เป็นกันเองเสมือนผู้อ่านได้มีส่วนในการสนทนา โดยอาจสังเกตได้จาก คำลงท้าย “ครับ” เป็นต้น

3.6 เครื่องมือ (Instrumentality)

เครื่องมือ คือ วิธีการในการสื่อสาร ตลอดจนลักษณะภาษาที่ใช้ ซึ่งวารสาร “อยู่ในบุญ” ใช้วิธีการสื่อสารหรือช่องทางผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ได้วางจำหน่าย ผู้รับสารจะต้องร่วมบุญกับทางวัดพระธรรมกายจึงจะได้รับวารสาร ส่วนภาษาที่ใช้เป็นตัวอักษรและยังมีภาพประกอบตลอดทั้งเล่ม

3.7 บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of interaction and Interpretation)

บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ คือ ข้อตกลงอันเป็นความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์ในระหว่างการสื่อสาร และข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความของเนื้อหาในการสื่อสารซึ่งต่างไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมในสังคม

หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์ จะเห็นได้ว่าผู้ส่งสารที่เป็นผู้สร้างตัวบทส่วนใหญ่เป็นพระ หรือไม่ก็เป็นกองบรรณาธิการที่เป็นผู้วารณาเป็นศิษย์ใกล้ชิดของวัดพระธรรมกาย โดยกล่าวว่าตนเป็นผู้ได้รับการขัดเกลาตามแนวทางพุทธศาสนิกชนมาเป็นอย่างดี

ในวัฒนธรรมที่นับถือพุทธศาสนา พระสงฆ์ เป็นตำแหน่งที่พุทธศาสนิกชนให้ความเคารพศรัทธา การที่พระสงฆ์เป็นผู้สร้างตัวบท จึงเป็นการสร้างในฐานะผู้รู้แจ้ง และตัวบทสามารถเชื่อถือได้ว่าเป็นจริง เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ถือศีล ในขณะที่เดียวกันเนื้อหาในตัวบทบางบทที่กองบรรณาธิการเป็นผู้สร้าง ก็มีความน่าเชื่อถือ และถือเป็นจริงได้เพราะผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าตนมีบทบาทเป็นผู้ทำงานอุทิศตนให้แก่วัดพระธรรมกาย เป็นผู้มีความรู้และข้อมูลที่นำมาเขียนก็เป็นเรื่องราวที่ได้รับถ่ายทอดมาจากพระสงฆ์ จึงสามารถถ่ายทอดข้อมูลทางพุทธศาสนาได้อย่างดี

3.8 ประเภทของการสื่อสาร (Genre)

ประเภทของการสื่อสาร คือ ประเภทของปริจเฉทตามรูปแบบเฉพาะ วารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นปริจเฉทประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ มีการให้รายละเอียดข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับวัดพระธรรมกาย นอกจากนี้ยังปรากฏปริจเฉทการสั่งสอน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะชาวพุทธที่ดี ดังนั้นตัวบทของวารสาร “อยู่ในบุญ” จึงเป็นวาทกรรมที่มีอำนาจเหนือผู้อ่าน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ถ่ายทอดให้เห็นลักษณะชาวพุทธที่พึงประสงค์

เมื่อพิจารณาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของวารสาร “อยู่ในบุญ” ในแง่กระบวนการผลิตและกระจายตัวบทนั้น ผู้ผลิตวารสาร คือ มูลนิธิธรรมกาย ได้เป็นผู้รวบรวมปัจจัยจากผู้ร่วมบุญนำมาตีพิมพ์วารสารเพื่อแจกเป็นธรรมทานในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้นให้แก่ผู้มีจิตศรัทธาในวัดพระธรรมกาย

ในแง่กระบวนการบริโภคและตีความตัวบทนั้น ผู้อ่านรับสารทางเดียวโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร น่าเสียดายส่วนใหญ่ที่ใช้มีความเป็นกันเองหรือไม่เป็นทางการมากนัก ทั้งนี้อาจเพราะต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและรู้สึกเพลิดเพลินในการอ่าน ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวารสาร

4. กลวิธีทางภาษาในการสื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับความสุข

4.1 การเลือกใช้คำศัพท์

โด๊ก Dijk (2008) อธิบายว่า สิ่งที่แสดงออกถึงอุดมการณ์ในวาทกรรมที่ปรากฏเป็นอันดับต้นๆ ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายและแสดงความคิด

ความสุข เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงปรารถนา คำว่า “ความสุข” ตามความหมายในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2533: 343-344) หมายถึง ความสบาย ความสำราญ ซึ่งสุขของคฤหัสถ์ หมายถึง สุขอันชอบธรรมที่ผู้ครองเรือนควรมี และควรชวนขยายให้มีอยู่เสมอ มี 4 อย่างคือ (1) สุขเกิดจากความมั่งคั่งทรัพย์ (2) สุขเกิดจากใช้จ่ายทรัพย์ (3) สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ (4) สุขเกิดจากความประพฤติไม่มีโทษ

หากพิจารณาภาษาที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” จะพบว่าคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ “ความสุข” มักจะเกี่ยวข้องกับคำอีกคำหนึ่ง คือ คำว่า “บุญ” ซึ่งในพจนานุกรมพุทธศาสตร์

ฉบับประมวลศัพท์ให้ความหมายไว้ว่า บุญ หมายถึง เครื่องชำระสันทาน ความดี กุศล ความสุข ความประพฤติชอบทางกาย วาจาและใจ กุศลธรรม(ประยูรค์ ปยุตโต, 2533: 138)

เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำว่า “สุข” และ “บุญ” จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน เพราะบุญนับได้ว่าเป็นความสุขอย่างหนึ่ง โดยชุดของคำศัพท์ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” มีดังต่อไปนี้

(1) การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเชิงบวกเพื่อบ่งบอกว่าลักษณะบางประการเป็นสิ่งที่ “พึงประสงค์”

มีการใช้คำศัพท์ที่แสดงถึงความหมายเชิงบวก เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะบางประการที่เป็นสิ่งพึงประสงค์ คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับ “ความสุข” ในวารสาร “อยู่ในบุญ” เช่น

(12) เวลา 14.00 น. ร่วมสืบสานวัฒนธรรมคุณยาย รับบัญทำความสะอาด บุญสถานต่างๆ ด้วยความ สนุกสนานเบิกบานในบุญ

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 8)

(13) ในปี 2550 ด้วยการสร้างมหานามบารมี ร่วมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ผู้ เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศนับพันรูป สาธุชนต่างจงอธิษฐานทาน แล้ว น้อมใส่บาตรด้วยความ ปิติเบิกบานในบุญ

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 6)

จากตัวอย่างที่ 12 และ 13 จะเห็นได้ว่าปรากฏคำศัพท์ สนุกสนาน ปิติและเบิกบาน ซึ่งเป็นความหมายในทางบวก เมื่อนำมาวางข้างหน้าคำว่า “ในบุญ” แสดงให้เห็นว่า บุญเป็นความสุข โดยผู้ที่มีความสุข คือ ผู้มีบุญ เห็นได้จากคำศัพท์ที่ใช้เรียกผู้ร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายว่า “ผู้มีบุญ” ดังตัวอย่าง

(14) นอกจาก ผู้มีบุญ เท่านั้น สตรีในโลกนี้มีมากมายหลายพันคน ก็ไม่อาจ ใต้โอกาสนี้ และที่อยู่ในเทวโลกก็ไม่อาจบวชเป็นอุบาสิกาแก้วได้ ได้ แต่ ชื่นชมอนุโมทนาสาธุการ เพราะฉะนั้นลูกทุกคนจึงเป็นผู้มีบุญมาก

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 52)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าคำศัพท์ ผู้มีบุญ ใช้เรียกผู้ที่เข้ามาร่วมกิจกรรมกับวัดพระธรรมกาย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้มีบุญเหล่านี้เป็นผู้ที่ได้รับการชื่นชมจากเทพยดา ซึ่งมีลักษณะเดียวกับตัวอย่างที่ 15 ดังนี้

- (15) บุคคลผู้มีความเคารพในทาน เคารพในธรรมจะไปที่ใด ย่อมได้รับการยกย่องชื่นชมในทุกแห่งหน

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 69)

จากตัวอย่างที่ 14-15 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ร่วมบุญกับวัดพระธรรมกาย เป็นบุคคลที่มีลักษณะพึงประสงค์ กล่าวคือ เป็นที่ยกย่องชื่นชมของมนุษย์และเทวดา และผลที่ได้จากการร่วมบุญนำไปสู่ลักษณะที่พึงประสงค์อีกประการหนึ่ง คือ ความร่ำรวย ดังตัวอย่างที่ 16

- (16) แล้วเราจะผ่านวิกฤตไปด้วยบุญจำได้ไหมปี 2550 เขาพูดว่าปีหมูบ้าปีหมูไฟ แต่คุณครูไม่ใหญ่บอกว่านี่ปีกุนบุญโต แล้วบุญพวกเราก็โตจริงๆ จนได้ฉายาว่าพันธุ์โมดูล พอปี 2551 ปีทองของเศรษฐกิจแล้วเราก็รวยแรงจนได้ฉายา “พันธุ์โกฏิ” พอปี 2552 เขาก็บอกว่า เผาจริงคุณครูไม่ใหญ่ก็มีวาทกรรมมาเป็นข้อคิดเตือนสติ สบายๆ สไตลีนร.อนุบาลฝันในฝันวิทยา

(ปีที่ 8. พ.ศ. 2553: 89)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นการใช้คำศัพท์ที่แสดงความหมายทางบวกซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะที่พึงประสงค์โดยสื่อผ่านตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ”

- (2) การใช้คำศัพท์ที่สื่อ “ความง่าย” เพื่อแสดงให้เห็นถึงอานิสงส์ของบุญ

เมื่อบุญเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ การทำบุญย่อมมีอานิสงส์ที่ส่งผลให้เกิดผลต่างๆ ตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” สะท้อนให้เห็นอานิสงส์ของการทำบุญว่าจะทำให้สิ่งต่างๆ ที่พึงประสงค์เกิดขึ้นได้โดยง่าย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (17) ในกระบวนการหล่อหลวงปู่เป็นองค์ทองคำครั้งนี้ บุคคลที่เกี่ยวข้องจะได้บุญมหาศาล อยากจะบอกว่าขั้นตอนของเราคือการถวายเป็นปัจจัยและทองคำ ง่ายที่สุดแต่ได้บุญนับไม่ถ้วน แม้ทรัพย์ของเราจะหามาได้โดยยาก แต่ก็ง่ายเมื่อเทียบกับการไปเอาปฏิมากรรมมาจากดุสิตบุรี

ง่ายกว่าการถอดแบบของละเอียดมาเป็นของหยาบ ดังนั้น การหล่อ
หลวงปู่ทองคำองค์นี้พวกเราต้องสุดๆ ถ้าพวกเราทุกคนสุดๆ หุ่่มสุดใจ
หล่อเกินต้นแน่นอน อย่าลื้มภารกิจของพ่อคือหน้าที่ของลูก สาธุ

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 105)

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าการทำบุญด้วยการบริจาคปัจจัยและทองคำเพื่อนำไป
หล่อรูปเหมือนหลวงพ่อดุสิต จันทสุโร เป็นบุญที่ทำได้ง่ายและได้บุญมาก ซึ่งยังอธิบายเพิ่ม
ว่าทรัพย์สินของเราแม้หามายากแต่ก็ไม่ยากเท่าการที่ทางวัดพระธรรมกายสามารถจำลอง
แบบหล่อทองคำที่อยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต ทั้งนี้ความหมายดังกล่าวเป็นการตอกย้ำว่าการ
ทำบุญเป็นเรื่องง่าย ซึ่งเพียงแค่บริจาคก็ได้อันสงฆ์มาก

นอกจากนี้การใช้คำศัพท์ที่สื่อความง่าย ยังแสดงให้เห็นว่าการทำบุญมาก
โดยเฉพาะการร่วมบุญกับทางวัดพระธรรมกายจะสามารถทำให้ได้ในสิ่งที่พึงประสงค์อย่าง
ง่ายดาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (18) บุญในการสร้างองค์พระในครั้งนี้มีอันสงฆ์ยิ่งใหญ่ ให้เราได้บังเกิดใน
ร่มเงาบรรพตศาสนา ได้กายมหาบุรุษ เป็นบุคคลที่น่าเคารพ น่า
เลื่อมใส น่าบูชา สมบูรณ์พร้อมด้วยที่สุดแห่งรูปสมบัติ ที่สุดแห่งทรัพย์สิน
สมบัติ ที่สุดแห่งคุณสมบัติ ได้เข้าถึงพระธรรมกาย และบรรลุมรรคผล
นิพพานอย่างง่ายดาย

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 21)

- (19) พระเดชพระคุณหลวงปู่เป็นทักษิโณย บุคคลอันเลิศ เพราะฉะนั้นเรา
ได้ทำบุญเกี่ยวเนื่องกับท่านจึงถือว่าเป็นมหัศจรรย์ใหญ่ที่จะ
เพิ่มเติมบุญบารมีของเราให้แก่กล้าทวีขึ้น และท่านก็จะเชื่อมสาย
สมบัติให้กับเรา พร้อมทั้งเชื่อมโยงวิชาธรรมกายกลับแก่ไขว้วิบัติบาป
ศกดิ์สิทธิ์ วิบากกรรมวิบากมาร อุปสรรคต่างๆ นานาในชีวิตของเรา
ให้ละลายหายสูญ ให้เราได้สร้างบารมีอย่างสะดวกราบรื่น

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 10)

จากตัวอย่างที่ 18 และ 19 แสดงให้เห็นว่าการทำบุญจะทำให้ได้ ร่างกายที่ดี มีบารมี เป็นที่เคารพของผู้อื่น สามารถเข้าถึงธรรม นอกจากนี้ยังทำให้มีทรัพย์สินสมบัติ มากอย่างง่ายดายอีกด้วย ชุดคำศัพท์ที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” สื่อความหมายของ ความง่ายในการทำบุญ คือ การบริจาค และการร่วมบุญที่วัดพระธรรมกายจะทำให้ผู้ ร่วมบุญได้ความสุขที่พึงประสงค์มาโดยง่าย

(3) การใช้คำศัพท์ที่สื่อ “ความพิเศษ” เพื่อแสดงให้เห็นถึงอานิสงส์ของบุญ

การใช้คำศัพท์ในวารสาร “อยู่ในบุญ” สื่อความหมายว่า บุญเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ และเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความสุข ซึ่งยังปรากฏชุดคำศัพท์อีกลักษณะหนึ่งที่แสดงให้เห็น ความพิเศษที่แสดงให้เห็นอานิสงส์ของบุญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (20) อานิสงส์จากการสร้างพระธรรมกาย ไม่ธรรมดา ถ้าดิฉันไม่ตัดสินใจ สร้างพระธรรมกายให้พี่ชายก่อนตาย เขาต้องไปยมโลกแน่เพราะเขา ผิดศีลทุกข้อ

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 81)

ตัวอย่างนี้ใช้คำว่า ไม่ธรรมดา แสดงให้เห็นความพิเศษและแตกต่างไปจากปกติ ของบุญ ตัวอย่างกล่าวถึงบุญที่เกิดจากการสร้างพระธรรมกายประจำตัวของวัด พระธรรมกายว่า มีอานิสงส์พิเศษกว่าปกติ คือ กล่าวอ้างว่าสามารถทำให้คนที่ผิดศีลเมื่อ ตายแล้วไม่ต้องไปยมโลกได้

ความพิเศษของบุญในตัวอย่างที่ 20 เป็นการแสดงอานิสงส์ของบุญที่เป็นการ กล่าวอ้างโดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ ทว่าความพิเศษในอานิสงส์ของบุญที่ปรากฏใน วารสาร “อยู่ในบุญ” นำเสนออย่างเด่นชัดประการหนึ่งคือ ความพิเศษของบุญที่จะทำให้ ร่ำรวย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (21) ขอเพียงแต่หมั่นสั่งสมบุญ
 จะเกื้อหนุนสมตั้งใจที่ใฝ่ฝัน
 โอ้ว ว้าว เราจะรวย โคตรรวยรวย รวยอัครรรย
 ฉุกฉุนหุกเร็วพลันกว่าใครใคร

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 1)

ตัวอย่างที่ 21 มีการใช้คำศัพท์ว่า รวยอัครชัย แสดงให้เห็นความพิเศษของบุญที่จะสามารถทำให้ร่ำรวยได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งความร่ำรวยนี้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์

(4) การใช้คำศัพท์ที่สื่อ “ความลำบาก” เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ไม่พึงประสงค์

ชุดคำศัพท์ที่กล่าวมาข้างต้นสื่อให้เห็นถึงอันสงส์ของบุญที่ทำให้เกิดสิ่งที่พึงประสงค์ คือ ความร่ำรวย ดังนั้นจึงปรากฏมีคำศัพท์อีกชุดหนึ่ง que แสดงลักษณะคู่ตรงข้าม ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(22) ด้วยผลกรรมที่ทําแบบขาดสติในครั้งนึ่งจึงได้มาตัดรอนส่งผลให้เธอไปเกิดไกลวัด และทำให้มีฐานะยากจนในที่สุด

(ปีที่ 8. พ.ศ. 2553: 76)

(23) การที่มีทิวมนะและตระหนี่ จะทำให้ชีวิตมีความลำบากขัดสน จงลดทิวมนะด้วยการทําหน้าที่กัลยาณมิตร และสร้างมหทานบารมี

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 97)

จากตัวอย่างที่ 22 และ 23 แสดงให้เห็นชุดคำศัพท์ที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์ ได้แก่ ผลกรรม ทิวมนะและความตระหนี่ จะส่งผลให้ มีฐานะยากจน ลำบากและขัดสน

จากชุดคำศัพท์ทั้งหมดแสดงให้เห็นลักษณะของอันสงส์ของบุญที่จะทําให้มีความสุข คือ ความร่ำรวยและในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความตระหนี่ ไม่สะสมบุญ ไม่บริจาค ก็จะเป็นผู้ยากจนและลำบาก ชุดของคำศัพท์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการทําบุญกับวัด พระธรรมกายย่อมจะทําให้ผู้นั้นได้รับความสุข นั่นก็คือความร่ำรวยที่จะเกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว

4.2 การใช้คำแสดงทัศนภาวะ

แฟร์คลอฟ (Fairclough, 1989) กล่าวว่า การแสดงทัศนภาวะในตัวบท จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้พูดที่มีต่อผู้อื่น วารสาร “อยู่ในบุญ” ใช้คำศัพท์ที่แสดงทัศนภาวะ เช่น *ย่อม ถ้าว และต้อง* เป็นต้น คำเหล่านี้แสดงให้เห็นผู้อ่านทราบว่ถ้าหากทำตามท่ตัวบทกล่าว จะได้รับผลตอบแทนตามท่ตัวบทกล่าวเช่นกัน ดังตัวอย่าง

(24) การได้อัญเชิญจักรแก้วเพื่อบูชาธรรมพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายในครั้งนี้ ยอม เป็นผลานิสงส์ให้ผู้มีบุญทุกท่าน ได้มีสมบัติจักรพรรดิตกไม้พร่อง เพื่อใช้ในการสร้างบารมีอย่าง สะดวกง่ายดาย

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 25)

(25) แน่หนอนว่า เหตุไม่เปลี่ยนแปลง ผลยอมไม่เปลี่ยนไป บุญบารมีที่พวกเรา ได้ร่วมกันทำในครั้งนี้ ยอม อำนวยให้เราทั้งหลายประสบแต่ ความสุข ความสำเร็จในชีวิต เป็นผู้นำบุญที่องอาจกล้ากล้าใน หนทางการสร้างบารมี มีสมบัติจักรพรรดิตกไม้พร่องไว้ใช้สร้างมหา ทานบารมีอย่างไม่รู้หมดสิ้น

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 31)

ตัวอย่างที่ 24 และ 25 มีการใช้คำว่า ยอม เพื่อแสดงทัศนคติว่าผู้ที่ได้รับบุญกับ วัตถุประสงค์ธรรมกาย จะได้รับผลนั้นคือความร่ำรวยอย่างมหาศาลอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ยังปรากฏคำที่แสดงทัศนภาวะในลักษณะที่เป็นเงื่อนไข ดังตัวอย่าง

(26) ถ้าชาตินี้เราอดทนสร้างบารมีจนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย เราจะยอม อย่างผู้มีชัยชนะ เป็นยอมสุดท้ายที่สง่างามว่า เราได้ใช้ร่างกายนี้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด เราจะจากกายนี้ไปด้วยความ ปิติเบิกบาน

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 23)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นทัศนภาวะในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขว่า หากผู้อ่านวารสาร “อยู่ ในบุญ” พยายามทำบุญตลอดชีวิต เมื่อตายไปก็จะเป็นผู้มีความสุข ตัวยุทธวารสาร “อยู่ใน บุญ” ยังใช้คำแสดงทัศนภาวะเกี่ยวกับบุญที่จำเป็นต้องปฏิบัติ ดังตัวอย่าง

(27) ต้องสั่งสมบุญให้มากๆ อย่าให้บาปตามทัน มันตามไม่ทัน เดี่ยวก็ หมดกำลังไปเอง

(ปีที่ 8. พ.ศ. 2553: 43)

จากตัวอย่าง ปรากฏคำที่แสดงทัศนภาวะที่จำเป็นต้องทำ คือ คำว่าต้อง โดยแสดงให้เห็นว่าบุญเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำเพื่อเป็นการหนีบาป หากทำบุญมากๆ ก็จะทำให้บาปหมดกำลังไปได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด คำแสดงทัศนภาวะเป็นคำที่ชี้ให้ผู้อ่านปฏิบัติตาม โดยชี้ให้เห็นว่าเมื่อร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายตอนมีชีวิตอยู่ก็จะร่ำรวย เมื่อตายก็มีความสุข และเมื่อสั่งสมบุญมากก็จะทำให้กรรมชั่วไม่อาจสนองผลได้

4.3 การอ้างส่วนใหญ่

การอ้างส่วนใหญ่เป็นการใช้คำที่มีความหมายอ้างถึงบุคคลต่างๆ ในสังคม (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2554 : 86) จากการศึกษาตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” คำที่อ้างถึงบุคคลในสังคมนี้ได้แก่ คำที่อ้างถึงความหมายถึงผู้มีจิตศรัทธาในวัดพระธรรมกาย เช่น ทุกคน และกล่าวถึงผลดีที่จะเกิดกับคนส่วนใหญ่ คือ ชาวโลก เป็นต้น

การอ้างบุคคลส่วนใหญ่ทั้งผู้มีจิตศรัทธาในวัดพระธรรมกายและบุคคลอื่นทั่วไป เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม เชื่อถือ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่กระทำ เพราะคนส่วนใหญ่ได้รับผลของการกระทำนั้น ดังตัวอย่าง

(28) ในอนาคตพุทธบุตรทุกรูปทั่วโลกจะได้ช่วยกันเผยแผ่ความรู้อันสำคัญนี้ไปสู่ชาวโลกทุกคนโดยเริ่มต้นจากการถวายพุทธปฏิมากรให้แก่ประเทศศรีลังกาเป็นประเทศแรกของโลก...เจ้าภาพผู้ร่วมบุญสร้างพุทธปฏิมากร จะได้จารึกชื่อบริเวณฐานด้านหลังขององค์พระ

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 45)

จากตัวอย่าง เป็นการอ้างว่าพระสงฆ์ทุกรูปทั่วโลกจะช่วยกันเผยแผ่ศาสนาไปทั่วโลก ดังนั้นอันนี้สงฆ์จะตกแก่ชาวโลกทุกคน ผู้อ่านมีหน้าที่ร่วมบุญโดยการบริจาคทรัพย์เพื่อสร้างพระพุทธรูปปฏิมากรที่จะนำไปถวายวัดในประเทศศรีลังกา

การอ้างส่วนใหญ่ที่หมายถึงผู้มีจิตศรัทธาต่อวัดพระธรรมกายต้องตระหนักในการทำบุญ ดังตัวอย่าง

(29) อย่าได้ประมาทชะล่าใจคิดว่าพระสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญจะหาได้ทั่วไป บางคนไปเกิดอยู่ในถิ่นที่ห่างไกลจากพระพุทธรูปศาสนา ทำให้พลาด

โอกาสของการทำบุญที่ถูกหลักวิชา ยิ่งถ้าเกิดในยุคที่ไม่มีพุทธศาสนา
 อุบัติขึ้น โอกาสทำบุญกับเนื่อนาบุญก็หมดไป ดังนั้นให้ทุกคนตระหนัก
 ในความเป็นผู้โชคดีของเรา แล้วหาโอกาสสั่งสมบุญกับพระสงฆ์

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 8)

- (30) เพราะปีนี้เป็นปีที่สำคัญมาก จึงขอให้ทุกคนมุ่งทำให้ทะเล่เข้าในทุก
 โครงการ แม้จะต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เพื่อตัวเรา เพื่อพุทธศาสนา
 และร่วมกันทำให้พระพุทธศาสนาแผ่ขยายยังสันติสุขให้แก่ชาวโลกไป
 อีกนับพันๆ ปี และบรรลู่เป้าหมายที่จะให้มวลมนุษยชาติอยู่ร่วมกัน
 อย่างมีความสุขต่อไปอีกนานนับพันปี

(ปีที่ 8. พ.ศ. 2553: 3)

จากตัวอย่างที่ 29 และ 30 แสดงให้เห็นว่าผู้ศรัทธาวัดพระธรรมกายทุกคนเป็นผู้
 โชคดีมีโอกาสมทำบุญกับเนื่อนาบุญ ต้องรีบทำบุญอย่างเต็มกำลังให้เกินเป้าหมายที่ทาง
 วัดตั้งเอาไว้

การอ้างส่วนใหญ่ด้วยคำศัพท์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการกระทำ พฤติกรรมและ
 ทศนะว่าผู้ที่ร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายทุกคนมีบุญ ทำให้มีโอกาสทำบุญกับเนื่อนาบุญ
 ซึ่งแท้จริงแล้วผู้ศรัทธาในวัดพระธรรมกายมีเพียงจำนวนหนึ่ง และในขณะเดียวกัน
 ชาวโลกทุกคนก็มีใต้นับถือพุทธศาสนา แต่การอ้างส่วนใหญ่เป็นการทำให้ผู้อ่านรับรู้ภาพ
 ต่างไปจากความจริงและเชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เป็นวิถึปฏิบัติทางสังคมอย่างแท้จริง

4.4 การใช้ประโยคแสดงเหตุผล

ประโยคแสดงเหตุผลเป็นกลวิธีทางภาษาอีกกลวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านคล้อยตาม
 ลักษณะของประโยคแสดงเหตุผลประกอบด้วยเนื้อความ 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีเนื้อความ
 กล่าวถึงเหตุและส่วนที่มีเนื้อความกล่าวถึงผล ดังนี้

- (31) บุญใดก็ตามถ้าทำในยามยาก ด้วยความลำบาก แต่ใจนั้นชื่นบาน
 ตลอด ไม่มีความเสียดายเลย เวลาบุญส่งผล มักจะส่งผลอย่างมาก
 ปัจจุบันทันตาเห็นทีเดียว

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 32)

ตัวอย่างนี้แสดงเหตุว่าถ้าทำบุญอย่างไม่เสียดาย ผลคือจะได้รับผลบุญอย่างรวดเร็วทันตา

(32) ทานเป็นบ่อเกิดแห่งโภคทรัพย์ ซึ่งจะเป็นอุปกรณ์ในการสร้างบารมีของเราต่อไปในภพเบื้องหน้า ดังนั้นทานบารมีจึงขาดไม่ได้ ต้องสร้างกันทุกชาติ

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 64)

ตัวอย่างนี้ แสดงเหตุว่าหากทำบุญอยู่เสมอ ผลคือจะมีโภคทรัพย์และทรัพย์เป็นสิ่งที่ทำให้มีบารมี

(33) เคารพในทาน ทรัพย์ก็มาง่าย เคารพในธรรม ธรรมก็มาง่าย

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 23)

ตัวอย่างนี้ แสดงเหตุว่าถ้าเคารพการทำงาน ผลคือจะได้ทรัพย์มาโดยง่าย และเหตุว่าถ้าเคารพธรรม ก็จะเป็นผู้มีธรรม

(34) ลูกสร้างองค์พระธรรมกายบนโดมแบบสังฆม แต่ยังไม่เสร็จจนบัดนี้ เพราะนำไปจจ่ายไปสร้างบุญอื่นที่มาแรงก่อน เมื่อบุญส่งผลมักจะทำให้ได้สมบัติที่ตัวคาดหวังไว้ไม่เต็มที แต่จะได้สมบัติมาจากทางอื่นที่ตัวไม่คาดหวังมาทดแทน

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 45)

ตัวอย่างนี้ แสดงเหตุว่าเมื่อทำบุญไม่เต็มที ผลคืออานิสงส์บุญก็ได้รับไม่เต็มที เมื่อเป็นบุญที่ทำกับวัดพระธรรมกายจึงส่งผลให้มีสมบัติอื่นมาทดแทน

(35) สมบัติทั้ง 3 คือ มนุษยสมบัติ ทิพยสมบัติ และนิพพานสมบัติ เราจะมิได้ก็เพราะบุญอย่างเดียว ที่เป็นพลังสำคัญให้เรามีความพร้อมในทุกๆ อย่าง

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 87)

ตัวอย่างนี้ แสดงเหตุว่าทำบุญ ผลคือจะได้รับสมบัติ 3 ประการ

(36) ไม่ใช่เพียงเท่านั้น เมื่อถึงเวลาที่ตัวลูกจะลงมาเกิดสร้างบารมีบนโลกมนุษย์ ด้วยผลแห่งบุญที่ลูกๆ ได้ตั้งใจมารับบุญทำหน้าที่เป็น V (วี)

ต่าง ๆ หรือมาทำหน้าที่เป็นอุปฐากแล้ว...บุญนี้ก็จะส่งผลทำให้ตัวลูกได้ยานพาหนะที่ดีที่สุดและเลิศที่สุดในยุคนั้น เช่น สูดยอดแห่งยานพาหนะคือเครื่องบินเจ็ต ตัวลูกก็จะมีเครื่องบินเจ็ตส่วนตัวที่บินได้เร็วและปลอดภัยที่สุดในโลกมาครอบครอง หรือถ้าในยุคนั้นยานพาหนะที่ดีที่สุดคือม้า ตัวลูกก็จะได้มาอาชาในที่มีความแข็งแรงปราดเปรียว ว่องไว และดีที่สุดในโลกมาเป็นพาหนะคู่ใจ เป็นต้น

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 97)

ตัวอย่างนี้ แสดงเหตุว่าร่วมบุญกับวัดพระธรรมกาย ผลคือได้รับอานิสงส์มากและได้รับสิ่งที่ดีที่สุดในเวลานั้น

จากตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยคแสดงผลเป็นการโน้มน้าวใจเพื่อให้ผู้อ่านวารสาร “อยู่ในบุญ” เห็นลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือทำบุญแล้วจะได้รับผลอะไรบ้าง ผลที่ได้รับจากการทำบุญส่วนใหญ่คือทรัพย์สมบัติ และยิ่งหากเป็นการทำบุญกับวัดพระธรรมกายด้วยแล้ว แม้ทำน้อยก็ได้ผลมาก และหากทำมากย่อมได้รับผลที่ดีที่สุด

4.5 การใช้อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่ง ซึ่งสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและอีกสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่เปรียบเทียบโดย เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson. 1980 อ้างถึงใน รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม. 2551 : 133) กล่าวว่า อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงถ้อยคำที่เราใช้เพื่อสื่อสารกันเท่านั้น หากแต่ยังเป็นผลผลิตของระบบวิธีคิดของเรา เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนมุมมองหรือวิถีคิดที่เรามีต่อสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้เราจะมีมุมมองหรือวิถีคิดต่อสิ่งต่าง ๆ อย่งไรนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เราได้เรียนรู้และวัฒนธรรมที่เราเป็นสมาชิกอยู่ด้วย

จากการศึกษาตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” พบว่าเมื่อพิจารณาลักษณะเด่นทางความหมาย (Salient Feature) ของแบบเปรียบเทียบที่สื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับความสุขที่เกิดจากการทำบุญ ทำให้พบว่าถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ตัวบทวารสารใช้นั้น มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง

ในการสื่ออุดมการณ์ไปยังผู้อ่าน โดยถ้อยคำอุปมาอุปไมยเหล่านี้ต่างสื่อมโนอุปมาอุปไมยร่วมกันว่า การสั่งสมบุญ คือ การสั่งสมความสุข กับ การทำความดี คือ การต่อสู้ ดังนั้น

การทำบุญ คือ การสั่งสมความสุข

หากพิจารณาถ้อยคำอุปมาอุปไมยที่ตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” สื่อเกี่ยวกับการทำบุญ ถ้อยคำอุปมาอุปไมยเหล่านี้มักเลือกใช้วิธีการที่เป็นแบบเปรียบเทียบ เช่น ปลูก สร้าง เพื่อเปรียบเทียบกับการทำบุญ ซึ่งนอกจากเป็นการอธิบายลักษณะที่เป็นนามธรรมให้ เป็นรูปธรรมแล้ว การเลือกแบบเปรียบเทียบยังเป็นการสร้างมโนทัศน์ให้ผู้อ่านเห็นลักษณะ การทำบุญตามแบบอย่างที่ว่าวารสารต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

(37) แม้วันปีใหม่จะเป็นจะเป็นวันที่ชาวโลกสมมุติขึ้นเพื่อความสะดวกในการนับช่วงเวลา แต่สำหรับยอดนักสร้างบารมีทุกท่าน ย่อมปรารถนาเหตุอันเป็นมงคลนี้ เพื่อการสั่งสมบุญให้ทับทวียิ่งขึ้น

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 5)

(38) ปีนี้เป็นปีที่เราได้ประกอบเหตุแห่งความดีงามอย่างถึงพร้อม ดูจได้ปลูกต้นกล้าแห่งบุญ ต้นกล้าแห่งความสุขความสำเร็จเพิ่มขึ้น และตั้งใ้ไตร่ตรองต้นกล้าแห่งบุญที่เราได้ร่วมกันทำในปีที่ผ่านมาให้เติบโตยิ่งขึ้นไป

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 30)

ตัวอย่างทั้งสองเป็นอุปมาอุปไมยที่กล่าวถึงลักษณะของการทำบุญ โดยตัวอย่างที่ 37 กล่าวถึงการทำบุญโดยเรียกว่า “นักสร้างบารมี” ถ้อยคำนี้แสดงให้เห็นภาพว่า บุญเป็นสิ่งที่จะต้องได้ ทำให้เพิ่มขึ้นได้ การสร้างบุญมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นการสะสมบุญ ส่วนตัวอย่างที่ 38 ใช้ถ้อยคำอุปมาอุปไมย ต้นกล้าแห่งบุญ ต้นกล้าแห่งความสุข และใช้วิธีการ “ปลูก” ซึ่งเป็นแบบเปรียบเทียบเป็นการเปรียบเทียบการทำบุญกับการปลูกต้นไม้ที่จะต้องมีการรดน้ำให้เจริญเติบโตขึ้นไปเรื่อยๆ อันเป็นลักษณะของการสะสมบุญ การสั่งสมบุญก็จะนำมาซึ่งความสุขที่พึงปรารถนา นั่นก็คือความร่ำรวย เห็นได้จากข้อความนี้

(39) หลังสิ้นคำอธิษฐานจิตพลูหลากสิกัที่ะยานขึ้นสู่ท้องฟ้า แดกกระจาย ตั้งสายสมบัติที่ไหลทะลักมาจากเบื้องบน เป็นนิมิตหมายอันดีว่า นับ

จากนี้**นักสร้างบุญทุกท่าน**จักร้าร่ายสวนกระแส สมกับเป็นปีทองของ
 เศรษฐี ปีहुดี มิก็เมาส์เรารวยแรง หลังจากในปีที่ผ่านมาเราต่าง
 ทุ่มเทศร้างมหาทานบารมีอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 27)

จากข้อความที่ 39 จะเห็นได้ว่าเมื่อนักสร้างบุญสะสมการทำบุญให้มากที่สุด จะ
 ได้รับผลตอบแทนคือความร่ำรวยทรัพย์สินมากมาย ซึ่งความร่ำรวยนี้ย่อมเป็นความสุขที่
 พึงปรารถนา

การทำความดี คือ การต่อสู

จากการศึกษาตัวบทวารสาร “อยู่ในบุญ” พบการใช้อุปลักษณ์ที่น่าสนใจอีกประการ
 หนึ่ง ได้แก่ การทำความดี คือ การต่อสู เพื่อแสดงให้เห็นความเข้มแข็งและจำเป็นต้อง
 เอาชนะ วิธีการต่อสูนั้นก็คือการทำบุญอย่างเต็มกำลัง เพราะวารสาร “อยู่ในบุญ” นำเสนอ
 ว่าพุทธศาสนาในปัจจุบันกำลังประสบปัญหา ดังนั้นผู้ที่เป็นพุทธศาสนิกชนต้องลุกขึ้นมา
 ต่อสูเพื่อปกป้องพุทธศาสนา เห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

(40) วันนั้นพระพุทธานุภาพซึ่งเปรียบเสมือนต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในประเทศไทย
 ได้ถูกลมแรงพัดให้โยกคลอน ล้มลุกคลุกคลานมาตลอดระยะเวลา 100-
 200 ปี ซึ่งที่ผ่านมา พระพุทธานุภาพโดนภัยจากการล่าเมืองขึ้นของ
ประเทศมหาอำนาจ โดนภัยรุกรานของต่างศาสนา โดนภัยจากอบายมุข
กัฏร่อนอยู่ทุกวันทุกเวลา ทำให้ประชาชนห่างเหินการปฏิบัติธรรม

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 86)

จากข้อความที่ 40 แสดงให้เห็นปัญหาของพุทธศาสนาว่ากำลังถูกคุกคามจากภัย
 ต่างๆ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ในวารสาร “อยู่ในบุญ” ใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เพื่อสะท้อนแบบ
 เปรียบในการต่อสู ซึ่งการต่อสูเพื่อพุทธศาสนาเป็นลักษณะที่สะท้อนภาพบุคคลที่พึง
 ประสงค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(41) แล้วดวงบุญของพวกเรา ก็โตจริง ๆ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2550
 เป็นต้นมา พวกเราก็สู้สร้างบารมีมาตลอด ทำทุกวัน ทุกอาทิตย์

ทุกเดือน ทุกบุญ บุญประจำเทศกาล บุญจร บุญพิเศษ จนถึงบุญใหญ่
โค้งสุดท้ายของรัตนมหาวิหารคต

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 20)

ตัวอย่างที่ 41 เปรียบเทียบการทำบุญกับการสู้

(42) ทุกครั้งที่ครอบครัวของเราไปทำหน้าที่ผู้นำบุญ ชักชวนคนใหม่เพื่อมา
สร้างบารมี ก็จะใช้วารสารเล่มนี้เปิดให้เขาดู อ่านให้เขาฟัง เมื่อเขาเห็น
ภาพทำให้เข้าใจวัดได้ดีมากขึ้น วารสารเล่มนี้เปรียบประดุจ ธรรมาวัช
ของนักสร้างบารมี ที่จะนำสันติสุขและสันติภาพบังเกิดขึ้นแก่ครอบครัว
และชาวโลกอย่างแท้จริง

(ปีที่ 6. พ.ศ. 2551: 74)

ตัวอย่างที่ 42 เปรียบเทียบการชักชวนคนมาทำบุญที่วัดพระธรรมกายเหมือน
การต่อสู้ที่มีวารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นอาวุธ

(43) ยอดหญิงผู้กอบกู้พื้นฟูพระพุทธศาสนา

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 34)

(44) ทหารกล้าแห่งกองทัพธรรม

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 35)

(45) เราคืออุบาสิกาแก้วหน่ออ่อน ผู้ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นสตรีผู้กล้า ผู้
กอบกู้และฟื้นฟู พุทธศาสนาในยุคปัจจุบันสู่ออนาคต

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 45)

(46) โดยเฉพาะในปีหน้า ปีพุทธศักราช 2555 เป็นปีแห่งการสร้างบารมีไม่
หยุดยั้ง ที่ลูก ๆ ทหารหญิงจักรพรรดิผู้มีหัวใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็ง
เช่นเดียวกับ พระโพธิสัตว์จะต้องสานต่อภารกิจอันยิ่งใหญ่ เพื่อสืบ
ทอดอายุพระศาสนากันต่อไป เพราะฉะนั้น จะต้องใช้ทุกอนุวินาทีของ
เราให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบารมีอย่างแท้จริง

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 53)

(47) บ้านกัลยาณมิตรพิชิตปัญหาสังคม

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 62)

(48) เพราะปีเสือเป็นปีที่ทั่วโลกเจอวิกฤตเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ ภัยพิบัติ แต่พวกเราได้สั่งสมบุญในท่ามกลางวิกฤต เพราะพวกเรานับรบกองทัพธรรมพันธ์ุสวนกระแสเอาวิกฤตเป็นโอกาส

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 90)

จากตัวอย่างที่ 43 – 48 มีการเปรียบเทียบผู้ที่ศรัทธาและร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายผ่านถ้อยคำอุปลักษณะที่เกี่ยวกับการต่อสู้ เช่น *กอบกู้ ทหาร กองทัพ พิชิต* ถ้อยคำอุปลักษณะเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนอุปลักษณะผ่านวารสารเล่มนี้ว่า การทำบุญเป็นการต่อสู้ที่กล้าหาญเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเชื่อว่า ผู้ร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายเป็นผู้ปกป้องพุทธศาสนา

หากพิจารณาในอุปลักษณะที่วารสาร “อยู่ในบุญ” ใช้เพื่อสื่ออุดมการณ์ว่าการทำบุญจะนำมาซึ่งความสุข ผลตอบแทนของความสุขนั้นก็คือความร่ำรวย นอกจากนี้การทำบุญกับวัดพระธรรมกายยังเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องเพราะเป็นการปกป้องพุทธศาสนาจากภัยคุกคามต่างๆ ความคิดที่สร้างขึ้นโดยการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะนำไปสู่การชี้หน้าที่มุ่งหวังให้ผู้อ่านเลือกทำบุญร่วมกับวัดพระธรรมกาย เพราะจะได้รับผลตอบแทนที่มากมายและการร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายยังถูกชี้แนะผ่านวารสารเล่มนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง

4.6 การใช้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อน

ความเชื่อที่มีอยู่ก่อนนั้นเป็นความรู้เบื้องหลังที่ผู้ร่วมสนทนามีร่วมกันและเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการทำความเข้าใจในการสื่อสารโดยที่ผู้พูดไม่จำเป็นต้องพูดทุกอย่างออกมา (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2554 : 106) ในวารสาร “อยู่ในบุญ” ปรากฏความเชื่อที่มีอยู่ก่อนที่มีนัยสำคัญต่ออุดมการณ์เกี่ยวกับความสุข ได้แก่ ความเชื่อที่มีอยู่ก่อนเกี่ยวกับชาติภพกับการสั่งสมบารมี ดังเช่นตัวอย่าง

(49) ชาตินี้ได้มาเจอหมุ่คณะแล้ว แล้วได้สมความปรารถนาความตั้งใจในอดีตชาติแล้ว ขอสร้างบุญกันให้เต็มกำลัง จะทำให้การสร้างบารมีใน

ชาติต่อไปดีกว่านี้ไม่ต้องลำบากเหมือนชาตินี้ แล้วให้อธิษฐานจิตตามติดไปตุลิตบุรี วงบุญพิเศษ เขตบรมโพธิสัตว์

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 96-97)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนความเชื่อเรื่องชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏที่พุทธศาสนามุ่งเน้นให้หลุดพ้น โดยตัวบทที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” แสดงให้เห็นว่า ชาติมีทั้งปัจจุบันชาติ อดีตชาติ และชาติในอนาคต ซึ่งการเกิดในแต่ละชาติย่อมเป็นไปตามผลแห่งกรรม นอกจากนี้ตัวบทยังชี้ให้เห็นความเชื่อเรื่องภพ ดั่งข้อความที่กล่าวถึงสวรรค์ชั้นดุสิต ซึ่งเป็นความเชื่อในพุทธศาสนา

การใช้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อนเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าวาทกรรมนี้เป็นความจริงเพราะเป็นความเชื่อที่มีอยู่ก่อนแล้วซึ่งผู้อ่านก็รับรู้และเข้าใจความเชื่อนั้นอยู่แล้ว จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการทำให้ผู้อ่านเชื่อได้อย่างแนบเนียนว่าการทำบุญอย่างเต็มกำลัง จะส่งผลให้สุขสบายในชาติต่อไปและหากทำบุญก็จะได้ไปเกิดในสวรรค์

4.7 การใช้สหบท

สหบท หมายถึง การที่ตัวบทเคยเกิดขึ้นมาก่อนมาปรากฏอยู่ในตัวบทปัจจุบันที่สร้างขึ้นใหม่ (Leitch. 1983 อ้างถึงใน วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2554 : 109) ในวารสาร “อยู่ในบุญ” พบการใช้สหบทในลักษณะที่เป็นการนำคำกล่าวหรือบทสัมภาษณ์ของผู้ที่มาร่วมบุญกับวัดพระธรรมกายแล้วนำประสบการณ์ของตนเองมาถ่ายทอดลงในวารสาร ดังตัวอย่าง

- (50) เราเพิ่งเข้าวัดมาไม่นาน ทำไมทำบุญมาก เราโดนหลอกกรีเปล่า ระวังหมดตัว ทำไมทำบุญกับวัดนี้เยอะ ทำไมไม่เอาไปทำกับวัดจกนง บ้าง ซึ่งเราก็ตอบให้กระจ่างในวันนี้เลย คือ เราทำบุญอย่างมีสติ ต้องการทำบุญกับเนื้อนาบุญ ที่นำเงินไปใช้ในการสืบอายุพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริงและยาวนาน ถ้าเรามีเงิน 10 ล้านกระจายไปทำบุญกับหลายๆ วัด วัดละนิดละหน่อยให้ได้เยอะวัดมากที่สุด เงินของเราก็จะช่วยแต่ละวัดได้เพียงแค่ว่าสีกุฎี ซ่อมหลังคา ซ่อมประตูนิดๆ หน่อยๆ แล้วก็จบกันไป เรากระจายการใช้เงินจนไม่สามารถเอาไปทำสิ่งที่มีค่าเป็นชิ้นเป็นอันได้ แต่หากเราเอาเงิน 10

ล้ามนั้นมาถวายให้หลวงพ่อก็เพื่อทุ่มเทสร้างศาสนสถานที่ยิ่งใหญ่อัน
 มิได้เป็นไปเพื่อความสวยงามหรืออสังการ แต่เป็นไปเพื่อการรองรับ
 มวลมนุษยชาติจากทั่วโลกโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ วรรณะ ศาสนา เพศ
 ผิพรรณ

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 53)

ตัวอย่างนี้ กล่าวถึงทัศนคติต่อการทำบุญบริจาคให้แก่วัดพระธรรมกายของผู้ที่มี
 จิตศรัทธา โดยกล่าวว่าการทำบุญด้วยเงินจำนวนมากที่วัดแห่งเดียวนั้นเป็นการทำบุญที่
 มีสติ เพราะได้สร้างสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

(51) ...แต่ก่อนนี้มีคนมาปรึกษาปัญหาชีวิตครอบครัวและทุก ๆ เรื่องกับลูก
 ก็ได้แนะนำไปแบบผิด ๆ ถู ๆ แต่วันนี้ลูกแนะนำเขาได้ถูกหลักแล้วคะ
 เพราะลูกดู DMC และเมื่อต้องไปพักฟื้นต่ที่บ้านลูกต้องติดตามดาว
 ธรรมที่บ้าน แน่นนอนคะ ถึงร่างกายลูกจะพิการและมีปัญหามากมาย
 แต่ลูกก็ยังยิ้ม มอง มีศูนย์กลางกายที่สามารถสร้างบุญกุศลได้ บุญ
 เท่านั้นที่จะช่วยให้ลูกมีความสุขได้และเปลี่ยนแปลงชีวิตได้...

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 61)

ตัวอย่างนี้ กล่าวถึงประสบการณ์ของผู้ที่มีจิตศรัทธาต่อวัดพระธรรมกายที่มี
 ร่างกายพิการ ได้นำเสนอทัศนะของตนว่าบุญสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตและทำให้มี
 ความสุขได้

(52) คุณพรณี จริเกษม และลูก ๆ ...เธอถึงกับกล่าวว่า “จากบ้าน
 กัลยาณมิตรในกลับบ้าน ทำให้ครอบครัวของเราได้สิ่งที่ดี ๆ ใหม่ ๆ แม้
 เหมือนกับได้ลูกคนใหม่ ลูกก็บอกว่าเหมือนได้แม่คนใหม่ ทุกคนต่าง
 มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การค้า
 กลับดีขึ้น เงินทองไหลมา ซึ่งง่ายขายคล่อง กำไรงาม บางวันได้เงิน
 สดเข้ามาเป็นล้าน ๆ บาท”

(ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 60)

ตัวอย่างนี้ กล่าวถึงประสบการณ์ของผู้มีจิตศรัทธาต่อวัดพระธรรมกาย การที่ศรัทธาเข้าวัดโดยการร่วมโครงการบ้านกัลยาณมิตรทำให้ชีวิตดีขึ้นและร่ำรวยประสบความสำเร็จในธุรกิจ

การใช้สัทบทเป็นกลวิธีทางภาษาที่โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเชื่อ จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการยกคำกล่าวของบุคคลอื่น ๆ ทำให้ตัวบทมีความน่าเชื่อถือ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จมีฐานะร่ำรวย แม้บางคนมีร่างกายพิการแต่ก็เป็นที่รู้จักและได้รับการยกย่อง การนำทัศนคติ ประสบการณ์ของบุคคลที่ประสบความสำเร็จมากกล่าวในตัวบท ส่งผลในการตอกย้ำความคิดเกี่ยวกับการทำบุญว่าสามารถส่งผลดีให้ร่ำรวยมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

4.8 การใช้กระสวนประโยค

การซ้ำกระสวนประโยค คือ การนำประโยคที่มีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน 2 ประโยคขึ้นไปมาลำดับต่อกัน การซ้ำประโยคลักษณะนี้เป็นการให้ข้อมูลบางประการในประโยคซ้ำเดิม ขณะเดียวกันก็มีการให้ข้อมูลใหม่บางประการที่แตกต่างออกไปแก่ผู้อ่านด้วย การซ้ำกระสวนประโยคจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทั้งสามารถตอกย้ำและเปรียบเทียบภาพ หรือความคิดบางประการที่ตัวบทต้องการสื่อไปยังผู้อ่านไว้ในคราวเดียว นอกจากนี้การซ้ำกระสวนประโยคยังเป็นการทำให้ข้อมูลเก่าที่ถูกกล่าวซ้ำและข้อมูลใหม่ในประโยคเด่นชัดขึ้นจนเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้อ่าน ด้วยเหตุนี้ การซ้ำกระสวนประโยคจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้ตัวบทสามารถสื่ออุดมการณ์ไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2554 : 91) ดังตัวอย่าง

- (53) หากใครได้มีโอกาสมารับรู้ข้อมูล เรียนรู้และสัมผัสชีวิตของหลวงปู่ หลวงพ่อ คุณยาย และวัดพระธรรมกายแล้ว จะรู้ได้เองว่า นี่คือนักบุญในแผ่นดินและวัดในแผ่นดินที่เป็นของจริง เมื่อมาจึงรู้ เมื่อรู้จะเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วจะซาบซึ้ง จนถึงขั้นเกิดศรัทธา บุคคลผู้เข้ามาพิสูจน์อย่างถ่องแท้เท่านั้นจึงรู้ว่าคำนี้เป็นคำจริงโดยแท้

(ปีที่ 5. พ.ศ. 2550: 53)

ตัวอย่างที่ 53 ใช้คำว่า เมื่อ 3 ครั้ง เพื่อเน้นย้ำความหมายว่า เมื่อมีการกระทำอย่างหนึ่งเกิดขึ้น แสดงเป็นขั้นตอนได้ว่า จากรู้ สู้เข้าใจ แล้วซาบซึ้ง ส่งผลให้เกิดศรัทธา ผู้ที่ศรัทธาต่อวัดพระธรรมกายเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจ

- (54) ศรัทธา...คือ ทรัพย์สินเครื่องปลื้มใจ เป็นจุดเริ่มต้นของความร่ำรวย
 รุ่งเรืองไปทุกภพทุกชาติ
ศรัทธา...คือ ต้นหนของการนำตนข้ามพ้นห้วงโสมงสาร
ศรัทธา...คือ ทางมาแห่งการได้พึงธรรมจากพระอรหันต์
ผู้มีศรัทธาในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ละโลกแล้ว...ยอมไปสู่สุคติสวรรค์
 (ปีที่ 7. พ.ศ. 2552: 4)

ตัวอย่างที่ 54 ใช้คำว่า ศรัทธา เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าผู้ที่มีศรัทธาจะได้รับผลดีอะไรบ้าง

- (55) การปฏิเสขบุญ คือ การปฏิเสขความสุขและความสำเร็จในชีวิต จำไว้
 ว่า เราคือผู้ออกแบบชีวิตของเราเอง ไม่ใช่เทพเจ้าองค์ไหนมาลิขิต
 ชีวิตเราได้ นอกจากตัวของเราเอง
 (ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 65)

ตัวอย่างที่ 55 ใช้คำว่า การปฏิเสข เพื่อเน้นย้ำความหมายตรงข้ามว่า ต้องปฏิบัติ เพราะบุญจะทำให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จ

- (56) ปีเสือคือปีขาล ปีขาลสำหรับพวกเราคือขานรับบุญ ขานรับทุกภารกิจ
 ที่คุณครูไม่ใหญ่มอบหมาย แบบว่าอย่างไรว่าตามกัน
 (ปีที่ 9. พ.ศ. 2554: 90)

ตัวอย่างที่ 56 ใช้คำพ้องเสียงว่า ขาล และ ขาน เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าผู้อ่านจะต้องทำบุญทุกบุญที่วัดพระธรรมกายจัด

- (57) ผู้ให้ ย่อมเป็นที่รัก
 ผู้ให้สิ่งที่ชอบใจ ย่อมได้สิ่งที่ชอบใจ
 ผู้ให้สิ่งประเสริฐ ย่อมถึงฐานะที่ประเสริฐ
 ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้สิ่งที่เลิศ

เมื่อให้ บุญก็เพิ่ม

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 29)

(58) เราจะไม่มีวันรู้จักความสุขที่เกิดจากการให้ว่าเป็นอย่างไร นอกจากเราจะเป็นผู้ให้

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 8)

ตัวอย่างที่ 57 และ 58 ใช้คำว่า ผู้ให้ กับ ให้ เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าผู้รู้จักการให้จะได้รับผลตอบแทนที่ดียิ่งขึ้นและเป็นผู้มีความสุข

(59) ทานเป็นบ่อเกิดแห่งทรัพย์สมบัติ
ศีลเป็นบ่อเกิดแห่งรูปสมบัติ
ภavanaเป็นบ่อเกิดแห่งคุณสมบัติ

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 61)

ตัวอย่าง 59 ใช้คำว่า เป็นบ่อเกิด เพื่อเน้นย้ำเหตุ และใช้คำว่าสมบัติเพื่อเน้นย้ำผลที่ได้รับ

(60) ทำไมต้องชวนทำบุญบ่อยๆ
ก็บุญเก่ามันหมดไปบ่อยๆ
บุญใหม่ก็ต้องทำบ่อยๆ
มันถึงจะมาทดแทนกันได้

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 77)

ตัวอย่างที่ 60 ใช้คำว่า บ่อยๆ เพื่อย้ำความหมายพฤติกรรมของการทำบุญที่จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ

(61) คู่แข่งของเรา คือ เวลากับพญามาร แข่งกับวันเวลาของชีวิต ที่ต้องแ่ก่กันไปทุกวันทุกคืน ว่าเราจะแ่ก่กันไปฟรีๆ หรือว่าจะแ่ก่บุญแ่ก่บารมี

(ปีที่ 10. พ.ศ. 2555: 67)

ตัวอย่างที่ 61 ใช้คำว่า เวลา และ แก่ เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าจะต้องรีบเร่งในการทำบุญให้ทันกับเวลา และการเล่นคำพ้องเสียง แก่ ย้ำความหมาย เตือนผู้อ่านว่าจะให้อายุมากขึ้น หรือจะสะสมบุญบารมีให้มากขึ้น

(62) คนเรื่องมากมักจะได้น้อย คนเรื่องน้อยมักจะได้น้อยมาก เราไม่ต้องการให้ใครมาเอาใจ แต่เราควรรักษาใจของเราให้ใสๆ

(ปีที่ 8. พ.ศ. 2553: 51)

ตัวอย่างที่ 62 เป็นกระสวนประโยคที่มีการล้อกันระหว่างคำว่า มากและน้อย เพื่อเน้นย้ำความหมายว่าผู้ที่ทำบุญอย่างเต็มที่จะได้านิสงส์บุญมาก

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นการซ้ำกระสวนประโยคที่แสดงความหมายตอกย้ำเกี่ยวกับการทำบุญ โดยเน้นย้ำให้ทำบุญให้มากแล้วจะได้านิสงส์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินและความร่ำรวย

5. วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมของวาทกรรมความสุขที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ”

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์ความสุขที่สื่อผ่านภาษาในตัวของวารสารกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแฟร์คลอฟ (Fairclough, 1995) อธิบายว่าสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการสื่ออุดมการณ์อย่างยิ่ง จากการวิเคราะห์ภาษาในวารสาร “อยู่ในบุญ” เกี่ยวกับอุดมการณ์ความสุข พบว่าภาษาสะท้อนให้เห็นความคิดภายใต้กรอบสังคมวัฒนธรรมพุทธศาสนา กล่าวคือ สังคมไทยถือว่าเป็นสังคมพุทธมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ วารสาร “อยู่ในบุญ” เป็นวารสารที่มีกระบวนการบริโภคและตีความตัวบทภายใต้กรอบสังคมพุทธศาสนา วารสารเล่มนี้ผลิตขึ้นโดยวัดพระธรรมกาย ผู้สร้างตัวบทคือ พระสงฆ์หรือกองบรรณาธิการที่ทำงานใกล้ชิดกับวัด จึงกล่าวอ้างได้ว่าตัวบทผลิตขึ้นโดยผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพุทธศาสนา อีกทั้งพระสงฆ์ในสังคมไทยได้รับความเคารพ ยกย่อง ศรัทธา ดังนั้น เมื่อความเชื่อและความคิดต่างๆ ในวารสารเล่มนี้ถ่ายทอดมายังผู้บริโภค ตัวบทจึงเป็นสิ่งที่ผู้อ่านเชื่อว่าการถูกต้อง ดีงาม เหมาะสมและควรปฏิบัติตามโดยไม่ต้องมีข้อสงสัย

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของวารสาร “อยู่ในบุญ” ช่วยทำให้เห็นวาทกรรมการผลิตและการบริโภคตัวบทวารสารมีความเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อและความศรัทธาในพุทธศาสนา วารสารเล่มนี้จึงเป็นวาทกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดอุดมการณ์ของวัดพระธรรมกาย ว่ามีประโยชน์ต่อองค์กร และมุ่งสร้างพุทธศาสนิกชนที่วัดพระธรรมกายพึงประสงค์ อุดมการณ์ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวารสาร “อยู่ในบุญ” จึงมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญที่จะชี้นำพฤติกรรมตลอดจนการกระทำของพุทธศาสนิกชนโดยที่พุทธศาสนิกชนเหล่านั้นไม่รู้ตัว

บทสรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ความสุขที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” พบว่ากลวิธีทางภาษาสะท้อนให้เห็นความคิดเรื่องความสุข โดยความสุขนั้นจะได้อมาจากอานิสงส์ของการสั่งสมบุญ การสั่งสมบุญที่ทำได้ง่ายแล้วให้ผลมากคือการบริจาคทรัพย์ และที่สำคัญที่สุด คือ บุญที่ดีที่สุดคือเนือนาบุญวัดพระธรรมกาย ความคิดเหล่านี้สะท้อนผ่านกลวิธีทางภาษาที่กล่าวมาโดยละเอียดแล้ว จะสังเกตได้ว่าตัวบทมุ่งโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านศรัทธา โดยอ้างถึงอานิสงส์ของการทำบุญ ดังนั้นการบริจาคทานเพื่อการทำบุญจึงไม่ได้เป็นการขัดเกลาจิตใจให้ปราศจากความตระหนี่ แต่เป็นการลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนคือความร่ำรวย

ดังนั้นผลของการสื่ออุดมการณ์ความสุข จึงสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านทำบุญด้วยการบริจาคทรัพย์เป็นทาน เพราะเข้าใจว่าการทำทานคือบุญและหากมีบุญที่สะสมไว้มากจะทำมากเท่าใด ยิ่งได้รับอานิสงส์มากและรวดเร็วขึ้นเท่านั้น

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์ความสุขที่ปรากฏในวารสาร “อยู่ในบุญ” ผ่านการผลิตซ้ำ ตอกย้ำและกระจายตัวบท ทำให้สรุปการนิยามความหมายความสุขที่พึงประสงค์ได้ว่า ความสุข คือ ความร่ำรวย นั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณมิตร. (2555). (ออนไลน์). ประวัติวัดพระธรรมกาย. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555. เข้าถึงได้จาก <http://www.kalyanamitra.org/etc/index.html>.

กฤษดาวรรณ หงส์ลัดดาธรรม์ และจันทิมา เอียวมานนท์. (2549). **มองสังคมผ่านวาทกรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษดาวรรณ หงส์ลัดดาธรรม์ และธีรนุช โชคสุวณิช. (2551). **วิจัยปฏิบัติ-ศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยุทธ์ ปยุตโต. (2533). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มูลนิธิธรรมกาย. **อยู่ในบุญ**. 5(51). (2550, มกราคม).

_____. **อยู่ในบุญ**. 6(63). (2551, มกราคม).

_____. **อยู่ในบุญ**. 7(75). (2552, มกราคม).

_____. **อยู่ในบุญ**. 8(87). (2553, มกราคม).

_____. **อยู่ในบุญ**. 9(99). (2554, มกราคม).

_____. **อยู่ในบุญ**. 10(114). (2555, มกราคม).

รัชนีญ์ญา กลิ่นน้ำหอม และณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2551). "การเมือง คือ การรักษา-โรค" มโนอุปถัมภ์ที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปถัมภ์ของนักการเมืองไทย. **วารสารภาษาและวรรณคดีไทย**, 25 ธันวาคม, หน้า 132-154.

ศิริพร ภักดีผาสุข. (2553) **โครงการวิจัยวาทกรรม "ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2555) **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาภาษากับสังคมไทย**. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียน
รายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544: การศึกษา
ตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Fairclough, N. (1989). **Language and power**. London: Longman.

Hymes, D.H. (1972). On **Communicative Competence** in: J.B. Pride & J.

Holmes (Eds). **Sociolinguistics: Selected Readings**. Harmondsworth:
Penguin.

Van Dijk. (1985). **Handbook of Discourse Analysis**. 4 vols. London: Academic.

_____. (2008). **Discourse and Power**. NewYork: Palgrave Macmillan.